

Els 30 llibres de joves autors grecs que han destacat els últims quinze anys

Traducció: Jaume Almirall, Rubén Montañés i Pau Sabaté

Una comissió de gent de l'àmbit del llibre i l'equip de LIFO trien títols d'escriptors novells que han deixat empremta a la literatura grega dels últims anys i que val la pena que conegueu. Podeu trobar la selecció a <https://www.lifo.gr/culture/vivlio/29-biblia-neon-ellinon-logotehnon-poy-xehorisan-tin-teleytaia-dekapentaetia>. Els llibres no es presenten per ordre de valoració.

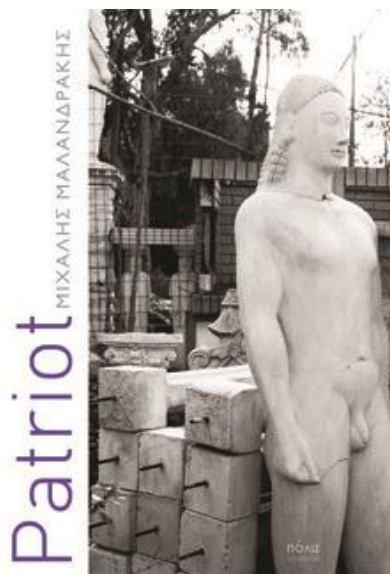
Han fet la tria dels llibres: Spiros Athanassiu (de la llibreria Adagio II, Nàvpaktos), Agis Athanassiadis (Librofilo, Kukaki), Dimitris Ananiadis (Zatopek, Kal-litheia), Spiros Valtetsiotis (Fata Libelli), Spiros Xenos (Lemoni, Thissio), Kostas Spatharakis (edicions Andípodes), Mikela Khartulari (crítica literària i periodista del Diari de Redactors), Nikos Grigoriadis (advocat i creador del blog Proust & Kraken), Matina Apostolu (creadora del bookstagram Intellectual Things), Kostas Agorastós (cap de redacció de Bookpress.gr), Nikos Kufakis (escriptor, fundador i responsable de les edicions Loggia), les llibreries Politia i Kombré, i l'equip de redacció de LiFO (Mikhalis Mikhaïl, M. Hulot, Aléxandros Diakossavas, Tina Mandilarà, Stavroula Papaspiru, Iannis Pandazópulos, Nikos Evstathiou, Zoí Parassidi).

1. Dimosthenis Papamarkos, *Guiak*. Atenes: Patakis, 2020. 208 pàgs.

Un relat estremidor en llenguatge oral, arvanític, amb històries d'honor que es dirimeixen segons la llei de la sang. Històries realistes d'actes inconfessables, violacions, assassinats, supersticions, proves morals, desastre i desaparició, herois soldats que van lluitar en els salvatges camps de les batalles d'Àsia Menor, botxins i víctimes, perquè «pur, no ho és ningú, només l'inexpert». Un estudi de la violència i el lirisme salvatge, que predomina en les narracions del llibre des del començament fins al final. El quart llibre de Dimosthenis Papamarkos ha sigut best seller, teatral, ha obtingut el Premi de l'Acadèmia d'Atenes – Fundació Petros Kharis, i el Premi Narració/Novela Breu de la revista *Lector*, però per damunt de tot ha obert el camí a una generació d'escriptors, «desincriminant» el parlar dialectal en la literatura grega.

M. Hulot

2. Mikhalis Malandrakis, *Patriot*. Atenes: Polis, 2019. 96 pàgs.

Amb la seva primera novel·la breu «cinematogràfica», que va escriure als 21 anys, a la qual va ser concedit el Premi Nacional a l'Escriptor Novell (Emergent?) el 2020, Mikhalis Malandrakis ha aconseguit parlar de manera fascinant dels emigrants que arriben a Grècia, una gent en suspens que intenta fer equilibris entre dues pàtries, sense pertànyer-ne a cap. El jove Aguim, emigrant d'Albània, encara que fa més de deu anys que és a Grècia, es manté deliberadament al marge i somia en ser clarinetista professional. Quan un compatriota seu desconegut l'aborda entusiasmat pel seu talent i li proposa treballar en un local nocturn a Atenes, accepta la proposta. Allà, amagant el seu origen, com a «Iannis de Iànnina», s'embolica en una història salvatge i es converteix en testimoni de successos molt brutals que responen a les lleis de la nit. Es veu obligat a coses que no vol, encara que aconsegueix tot allò que somiava: diners i reconeixement.

M. Hulot

3. Mikhalis Albatis, *I que els morts enterrin els seus morts*. Atenes: Nissos, 2020. 470 pàgs.

Fanuris és un xicot de 15 anys que, en el primer funeral al qual assisteix en la seva vida descobreix que pot sentir els morts, parlar-los i que li parlin. Quan el seu oncle descobreix el seu do, l'agafa i se'n van del poble. Deambulen per Creta, de funeral en funeral, com a intèrprets dels difunts, traient profit de la necessitat de les persones per comunicar-se amb els seus morts però també de les dels morts per canviar el destí de tothom. Per al Fanuris l'aventura que comença i que li desmanega la vida és un fer-se gran accelerat de conseqüències imprevistes, i una història d'amor insatisfet i de dolor. El tercer llibre de Mikhalis Albatis és una novel·la amena d'humor i d'emoció, blasfema, bruta, surrealista com cal, amb subversions, en un mot amb tots els ingredients de la «gran» literatura.

M. Hulot

4. Kharis Kalaitzidis, *Μάquina βέλ-lica*. Atenes: Estia, 2022. 160 pàgs.

Als vint-i-dos anys (i en un mes i mig!), Kharis Kalaitzidis ha escrit una de les novel·les més importants de la generació dels *millennials*, política, amorosa, filosòfica, *queer*, sobre la sexualitat, el feixisme, però també sobre la possibilitat de l'alliberament, amb herois destrossats sentimentalment i vulnerables, que intenten arreplegar els seus trossos. El Dionissis i l'Ariadni, víctimes de la seva diferència, s'enamoren en diferents moments temporals de Vartholomeo, que evoluciona vers Aurora Daurada i els destrueix sentimentalment tots dos. Més enllà de la trama fonamental, que admet múltiples nivells de lectura, en posar qüestions filosòfiques d'una manera peculiar, Kalaitzidis ha construït una novel·la que, gràcies a la seva llengua, es transmuta en alta literatura, violenta, crua, però també poètica, que et pertorba i et desperta.

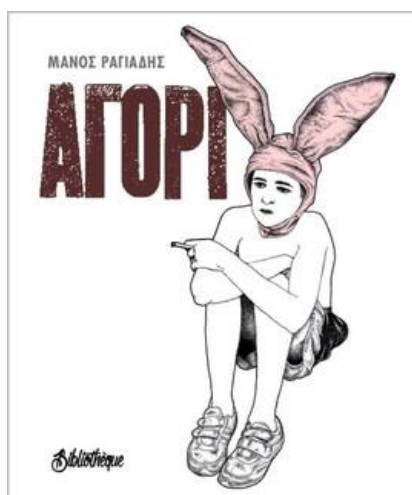
M. Hulot

5. Iannis Palavós, *Broma*. Atenes: Nefeli, 2012. 112 pàgs.

El segon recull de relats de Iannis Palavós, que ha estat guardonat amb el Premi Nacional de Narrativa i el Premi de Narrativa de la revista electrònica *O Anagnostis (El lector)*, consta de disset històries «psicogràfiques» ambientades a l'interior de Macedònia però també entre els «adults menors d'edat de la ciutat», i està escrit amb surrealisme però també amb realisme màgic, un to oníric, sensibilitat, emoció intensa i humor. Narracions breus amb l'estil únic de Palavós, que remetien a moments importants de la literatura grega: Viziinós i Theotokis en «Focs», Vikelas en «En el bosc», la Raraú de *La mare de la gossa* de Mátessis en «Persones velles», contemporànies, tanmateix, i modernes, amb un discurs recognoscible i particular, «herètic» o particularment ric.

M. Hulot

6. Manos Ragiadis, *Noi*. Atenes: Biblioteque, 2019. 264 pàgs.

La primera novel·la de Manos Ragiadis, que va guanyar el Premi Nacional de Literatura el 2020 com a «llibre que promou considerablement el diàleg sobre qüestions socials sensibles», és una violenta història *noire* sobre el fer-se gran, amb bones dosis de *splatter* i com a personatge principal una noieta que vol ser noi. L'infant, de set anys, que es diu a si mateixa Donald, mentre que la seva mare li diu «noieta meva», es troba en una família «disfuncional» i es veu embolicat en una voràgine de crims que li marquen la vida en el transcurs de sis dies. El que fa fascinant *Noi* no és només la qüestió sobre el sexe de l'infant, que et preocupa gairebé fins al final del llibre, sinó també la descripció dels personatges, de la mare i la tia, els diàlegs tallats, realistes, que fan el llibre gairebé «teatral» o com un guió de còmic —un format que no sovintja a la literatura grega.

M. Hulot

7. Kostas Vrakhnós, *Primerament Déu*. Atenes: Nefeli, 2017. 72 pàgs.

El primer recull de narracions de Kostas Vrakhnós en grec (l'havien precedit dos reculls poètics en espanyol) conté 48 relats breus d'històries fantàstiques, en les quals es descriuen, amb to mordaç i en un ambient d'hipèrbole morbosa, persones i instantànies, comunes o vils, d'aquí el neologisme «natures mortes literàries». Es tracta de relats que no superen les cent paraules, surrealistes, estranys, amb herois «comparses en el centre d'una realitat marginalment o indiferentment real, completament ignorables i prescindibles, de vides fades i tristes». El peculiar llenguatge de Vrakhnós, «senzill, pla, gairebé utilitari, dona el major realisme possible a la imaginació fantàstica» i alhora un estil particular, personal a la narració.

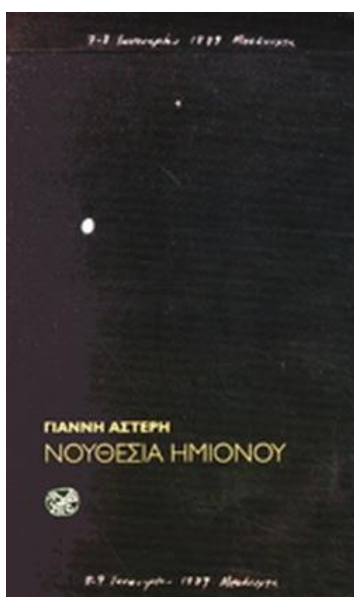
M. Hulot

8. Khristos Ikonou, *Passarà alguna cosa, ja ho veuràs*. Atenes: Polis, 2012. 272 pàgs.

Abans que Ikonou fos internacional —els seus llibres ja es tradueixen a diferents llengües, ocupant els primers llocs a les llibreries de Londres, aconseguint al mateix temps fervents crítiques—, la seva segona aparició a les lletres gregues, i a més amb un recull de relats, s'havia comentat com poques. El to naturalista, la mirada tallant i l'escriptura esmolada i la profunda veritat de les històries dels marges de la ciutat, el Pireu, Kamínia, Keratsini, als quals les descripcions d'Ikonou projecten llum, de seguida van guanyar el favor dels lectors i dels crítics. El relat realista, tanmateix, s'ha vist compensat per un to modern i per un joc narratiu que des del primer moment van posar l'autor en primera línia, una posició que amb justícia manté encara ara —de fet, s'està preparant per a un altre llibre a l'editorial Polis.

Tina Mandilarà

9. Iannis Asterís, *Admonició de mula*. Atenes: Índiktos, 2013. 152 pàgs.

Iannis Asterís, reconegut com a autor d'obres teatrals i, recentment, de llibrets, havia marcat la diferència una dècada abans amb la novel·la breu *Admonició de mula*, obligant els crítics literaris a parlar d'una veu extremadament moderna que, malgrat tot, trepitja fort en l'imaginari grec i en les fantasmagories de la tradició profunda. Traient profit dels seus coneixements mèdics, havia embolicat estats psicològics amb pensaments filosòfics, elements *thriller* amb experiments expressius i simbolismes, i tot en un ambient extremadament suggerent. Són pocs els qui han aconseguit escriure una novel·la fantàstica i original sobre l'escena dels monestirs. N'hi va haver que van parlar d'«obra d'art», mentre que Papagiorgis, tot i les seves protestes, en aquell moment va escriure que «Asterís ha aconseguit una cosa que s'aconsegueix difícilment», i que «és expert en anar més enllà», quelcom que s'ha confirmat en la trajectòria.

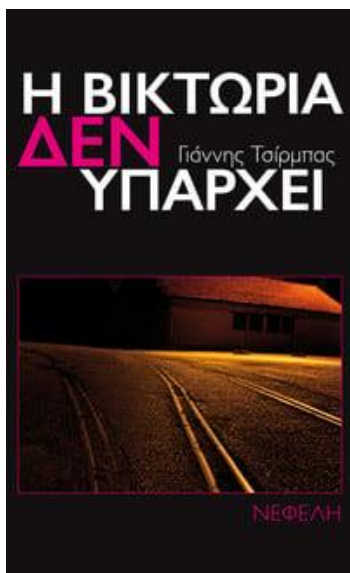
Tina Mandilarà

10. Khristos Kithreotis, *Allà on vivim*. Atenes: Patakis, 2019. 448 pàgs.

Responsable competentíssim, emprenedor de la lectura i de les diferents versions del discurs, entusiasta de tota mena d'expressió de la ficció, Kithreotis era una d'aquelles persones que Umberto Eco situava generalment entre els bastidors del món bibliòfil. Tanmateix, quan lectors conseqüents d'aquesta mena decideixen sortir a escena, el resultat és, de vegades, digne d'admiració. Un cas així és el de Kithreotis, el qual pouant el contingut del seu llibre de l'escena complexa de la transició política, compon un extraordinari *puzzle* de totes les frustracions i els atzucacs de la realitat neogrega. Amb l'excusa de les vint-i-quatre hores d'un jove advocat, aconsegueix, dins dels seus pensaments, que construeix a base de seqüències ben elaborades, bastir una novel·la per a una Grècia que sempre desmenteix o, de vegades, destrossa de manera grotesca els somnis petitburgesos, i que sempre ve, com una barrina a Orcomen, a desfer, a la manera kavianiana, tota esperança. En poques paraules, la primera aparició de Kithreotis no va descobrir una obra de principiant, sinó una novel·la lliçó ben estudiada per als escriptors consagrats, als quals durant tants anys va ser cridat a «cuidar» i a corregir. Potser era una evolució natural que es convertís en una pel·lícula de Sotiris Goritsas.

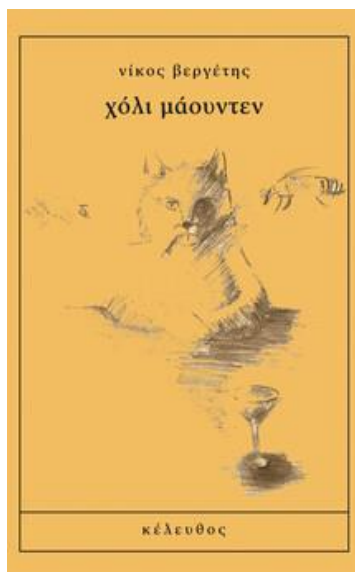
Tina Mandilarà

11. Iannis Tsirbas, *Victòria no existeix*, Atenes: Nefeli, 2013. 64. pàgs.

Escrit a l'època de la crisi i situat al cor dels conflictes urbans, era d'esperar que el llibre «*Victòria no existeix*» atragués l'atenció dels lectors i crítics que maldaven per trobar una veu literària que plasmés els múltiples atzucacs socials i personals. Tanmateix, el que resultava interessant en el cas d'aquest escriptor, que va debutar el 2013, no era només que el seu llibre parlés de la misèria d'immigrants i nadius als volts de la plaça Victòria al temps de l'apogeu dels conflictes amb Alba Daurada, sinó que tenia una originalitat d'expressió i uns arravataments verbals que no eren habituals a les comptades narracions de l'època. Trencant les barreres de la correcció política, Tsirbas va atrevir-se a donar aire fresc a l'univers asfixiant de la ficció grega, però no és segur que les condicions actuals permetessin que el llibre es tornés a escriure en els mateixos termes. La «incurió» sobtada de Tsirbas va provocar un gran rebombori i va aconseguir donar una bona sacsejada a la comunitat literària, que havia caigut en un cert estancament respecte de la realitat.

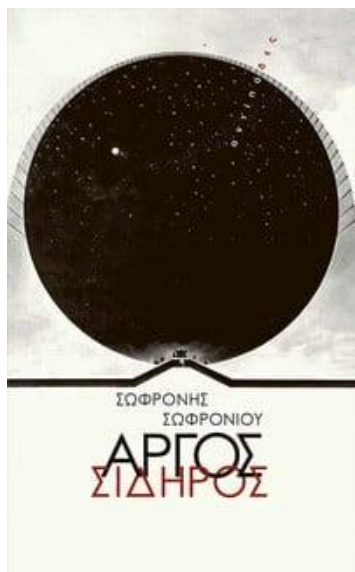
Tina Mandilarà

12. Nikos Vergetis, *Holy Mountain*, Atenes: Kélevthos, 2017. 148 pàgs.

D'aquells llibres que vols que escriguin els debutants, com un llamp o un terrabastall que rebruta al baix ventre de la narració i en sacseja el centre. Més o menys així és com la «Muntanya Sagrada» de Vergetis, inesperadament delirant, com la mort que en travessa cada línia narrativa, va aparèixer per confondre els camins previsibles de l'univers grec. Sense signes de puntuació, inesperat i atrevit, el llibre que no esperaves que escrivís el bateria dels Tango with Lions tracta el capbussament de l'heroi al buit de la seva existència. El llibre es va moure molt pel boca-orella i Zoí Xanthopulu i Kostas Baras en van fer una obra de teatre.

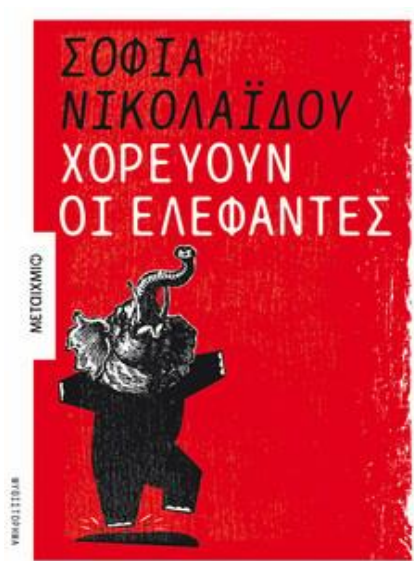
Tina Mandilarà

13. Sofronis Sofroniu, *Ferro lent*, Atenes: Andípodes, 2017. 340 pàgs.

Vertiginós, calidoscòpic, elaborat, inesperat: no sé quants adjectius podrien complementar aquesta novel·la impulsiva que, si bé era la segona de l'escriptor xipriota, va esclatar com un coet al món grec. Amb nombroses referències a tot el mecanisme literari, del cervell i de les ciències, que igual que el del Ferro Lent es demostra al mateix temps fràgil i fort depenent de les barreges que s'hi facin, el mecanisme que es fa evident a les pàgines del llibre condueix el protagonista a una sèrie d'aventures en l'espai de la fantasia onírica, l'al·lucinació i la realitat més inconcebible. La genialitat de la narració consisteix en aconseguir connectar de manera única, en un llibre de ciència-ficció, avantguardista i literàriament ambiciós, tecnologia, neurociència i qüestions que plantegen només les grans novel·les. I per aquí s'infiltra l'humor diabòlic de Kraus, que manté actives les connexions, fent que tothom es demani si hem viscut abans una experiència psicodèlicolèctora d'aquestes característiques. Els seus efectes secundaris distòpics trobo que encara aguanten, com ho demostra el fet que la novel·la es tradueix a altres llengües, fins i tot al rus. Fa poc també ha conquerit França, i el diari «Libération» en canta les alabances. Al final, alguns debuts semblen ser de metxa curta, i aquesta és la màgia de la literatura.

Tina Mandilarà

14. Sofia Nikolaïdu, *Ballen els elefants*, Atenes: Metékhmio, 2012. 35 pàgs.

El 16 de maig de 1948 un barquer troba el periodista americà surant a les aigües del golf Termaic, a Tessalònica. En plena guerra civil i per la pressió de diplomàtics estrangers, el cas de l'assassinat del reporter del CBS George Polck es despatxa amb presses quan se n'acusa i es condemna el també periodista Grigoris Staktópulos, que va fer de boc expiatori. Aquest fet real es creua amb la ficció, la història d'un alumne que a la dècada de 2010 es nega a examinar-se a la Selectivitat i, per suggeriment d'un professor, es dedica a investigar el cas (l'escriptora coneix els mals del sistema educatiu grec, perquè és professora). La dita «quan ballen els elefants, sempre ho paguen les formigues» fa referència als personatges, tant els del passat com els del present. El llibre de Sofia Nikolaïdu és de les poques novel·les gregues contemporànies que s'han traduït a l'anglès: es van publicar als Estats Units, a l'editorial Melville House, el 2015, en traducció de Karen Emmerich.

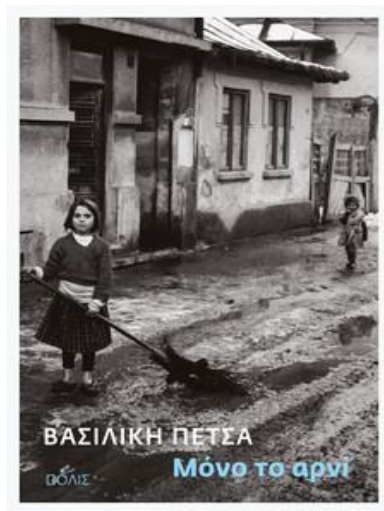
Zoí Parassidi

15. Maria Giagiannu, *La mort a Facebook*, Atenes: Steréoma, 2022. 120 pàgs.

Sabeu què vol dir R.I.P., potser l'heu fet servir en un post i tot, el dia d'alguna mort il·lustre. Ara bé, el R.I.F. (Requiescat In Facebook) de què tracta Maria Giagiannu al seu darrer llibre és una cosa que potser no heu sentit mai abans però que ens toca de més a prop. Amb aquesta prosa estructurada de manera inusual, amb un llibre que casa la ficció amb el gènere assagístic, l'humor i els epigrames funeraris ficticis amb l'observació de la societat, ens fem conscients que al món de les xarxes socials pot ser que la imatge que hem construït no mori mai, mentre que l'escriptura, que sovint assegura la fama pòstuma de qui s'hi ha dedicat, potser és un mitjà de supervivència més rendible.

Zoí Parassidi

16. Vassilikí Petsa, *Només el xai* (trad. Mikhalis Makrópulos), Atenes: Polis, 2015. 144 pàgs.

Basada en la història oral, basada en testimonis del seu país i en relats familiars, l'escriptora ens transporta, a través de quatre contes i amb l'ús de la variant dialectal, a la vida quotidiana del camp de Tessàlia. Des de l'Ocupació fins a l'inici de la Transició, la història d'un partisa, l'amistat de dues nenes petites i una acció reprovable per unes quantes llaminadures, una família amb membres que no es comuniquen, sinó que cadascú es perd en els propis somnis i malsons, tres professors nomenats en un lloc aïllat que els asfixia: «l'escriptora immortalitza un món que ja no existeix, encara que mai no fos real».

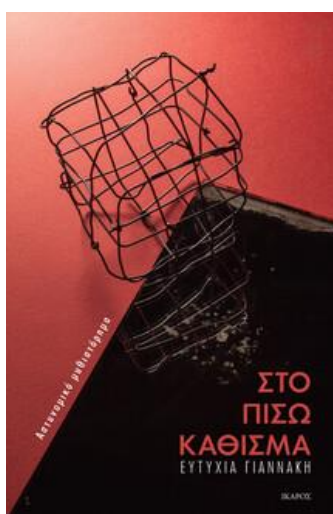
Zoí Parassidi

17. Kàl·lia Papadaki, *Dendrites*, Atenes: Polis, 2015. 240 pàgs.

Dues generacions d'una família d'immigrants grecs a Camden, Nova Jersey, les curses d'obstacles dels seus membres i les relacions difícils entre ells, el fet d'acomodar-se a una vida desangelada i de fer-se gran en un món dominat per la duresa i la injustícia confirmen que allò en què molts creien és una cosa inassolible. El somni americà no vol dir res però vol dir moltes coses, no és una cosa que un pugui viure només perquè ho hagi desitjat i s'hagi esforçat molt a aconseguir-ho. Aquest llibre de Kàl·lia Papadaki va guanyar el Premi Europeu de Literatura el 2017.

Zoí Parassidi

18. Evtikhia Iannaki, *Al seient del darrere*, Atenes: Íkaros, 2016. 440 pàgs.

Evtikhia Iannaki, amb la primera part d'una trilogia de novel·les policiaques (*La trilogia d'Atenes*), construeix amb mestria una novel·la de molts nivells. Troben assassinat un director al soterrani del Teatre de Plaka. El comissari Kharis Kókinos i els seus col·laboradors seran cridats a esclarir un cas que s'espera que tingui ocupada l'opinió pública. Aviat s'adonaran que caldrà que cerquin les causes de l'assassinat en el passat fosc del director de teatre, desembolicant una troca feta de secrets en comú, encobriment i violència al cor de l'Atenes d'avui. L'escriptora, amb aquesta primera aparició, s'ha introduït amb força a l'univers de la novel·la policíaca i, amb aquesta trilogia, expressa la seva pròpia anàlisi de la societat. Al mateix temps, ha reeixit a crear un retrat psicològic complet de tot el que és rellevant avui en dia en l'àmbit públic i en el privat. Pensaments, reflexions i preguntes sobre la memòria, el passat i la pèrdua s'entretreixeixen de manera excel·lent dins de l'univers literari d'Evtikhia Iannaki.

Iannis Pandazópulos

ΦΙΒΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
ΒΟΡΡΑΣ
ΜΥΣΤΕΡΙΟΝΑ

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ

19. Fivos Ikonmidis, *Nord*, Atenes: Estia, 2020. 164 pàgs.

Amb *Nord*, Fivos Ikonmidis, que l'any passat va merèixer el Premi Estatal de Literatura en la categoria d'Escriptor Novell, elabora amb desimboltura narrativa un mural juvenil de la realitat actual. A les seves pàgines trobem la Generació Z, una constatació de la realitat d'Atenes basada en l'experiència i també l'element del record. El seu protagonista, Aléxandros, que és estudiant a Atenes, s'ofega. Es troba a la línia de sortida del procés laboriós de fer-se adult. Parla del que estima i del que odia, i té esperança. Continua cercant la destinació, mirant de descobrir què és la felicitat. L'eix central del llibre se sustenta en algunes preguntes existencials: què passaria si al cap de nou dies els sentiments de la gent quedessin congelats? Què passaria si un cometa caigués a la Terra, els seus elements tòxics s'alliberessin a l'atmosfera i per aquesta causa la gent se sentís durant la resta de la seva vida exactament com se sentia al moment de l'impacte? Aléxandros cercarà a fons a dintre seu i al seu voltant i maldarà per comprendre la gent, l'amor, el dolor i l'enyorança. Anhela ser a temps d'aconseguir la felicitat per assegurar-se-la per sempre.

Iannis Pandazópulos

20. Makis Tsitas, *Déu per testimoni*, Atenes: Metékhmio, 2020. 272 pàgs.

No és casualitat que aquest llibre de l'escriptor Makis Tsitas, que va publicar el 2013 l'editorial Kikhli i ara ha tornat a editar Metékhmio, ja es consideri un clàssic. En una narració original, seguim la vida del protagonista, Khrissovalandis, un home de mitjana edat ingenu i devot, a l'Atenes de poc abans dels Jocs Olímpics de 2004. És un home que ha tingut força maldecaps amb els seus antics caps, amb les dones i amb la família. Un antiheroi típic del moment, obsessiu, conservador, freqüentador d'esglésies i de cases de barrets. Podríem dir que recorda una mica el veí del costat, que és un exemple característic d'un tipus convencional de grec. Makis Tsitas descriu amb humor i sarcasme la vida d'una persona que oscil·la entre la grandesa i la decadència, l'amor i l'odi. Cal fer notar com de perspicaç va ser l'escriptor pel que fa a la crisi que va colpir Grècia després del Jocs, així com el fet que l'any 2014 aquesta novel·la va merèixer el Premi de Literatura de la Unió Europea i es va traduir a dotze llengües.

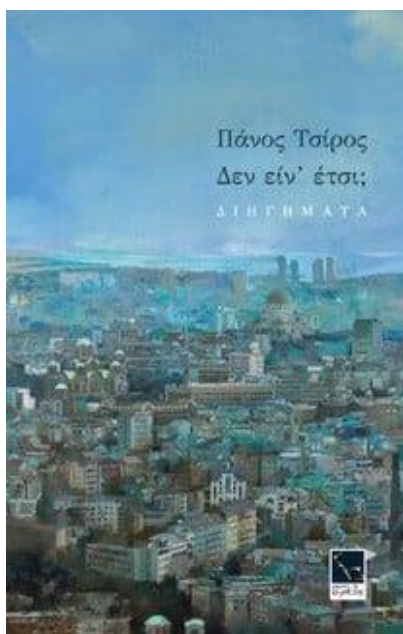
Iannis Pandazópulos

21. Levteris Kalospiros, *L'única família*. Atenes: Polis, 2013. 320 pàgs.

La família única és una novel·la postmoderna sobre la construcció del propi ser i les relacions familiars, la manca de comunicació i el procés de l'escriptura en l'era de la internet, així com sobre el pas d'un món d'il·lusions inalterables a un món de dubtes nefastos. L'escriptor, clarament influenciat pels prosistes anglosaxons contemporanis, dona forma a una interessant trama amb tècnica i estil particulars. Els seus herois són intel·lectuals i llestos, però alhora hi trobem famílies disfuncionals i individus pertorbats. Pocs dies abans de posar fi a la seva vida, el jove Andreas Arithmendis, arquitecte i escriptor, fill i germà d'ambiciosos escriptors, acaba una obra teatral, l'única que aconseguirà acabar en la seva efímera carrera com a escriptor. És la història «de l'única família grega que no va jugar a la borsa», com Mikhalis, escriptor-fantasma de best-sellers romàntics i narracions serioses inèdites, es preocupa de fer memòria de tant en tant a la seva esposa Martha i a la seva filla de nou anys Christina, la nena prodigi que apallisa als escacs els seus adversaris infantils i fa batre's en retirada els adults que juguen amb ella al telejoc de coneixements en què participa com a excepció. Tanmateix, Andreas no té la intenció de deixar darrere seu només l'obra teatral. Amb aquesta novel·la Lefteris Kalospiros s'endugué el Premi Nacional a l'Escriptor Novell de 2014.

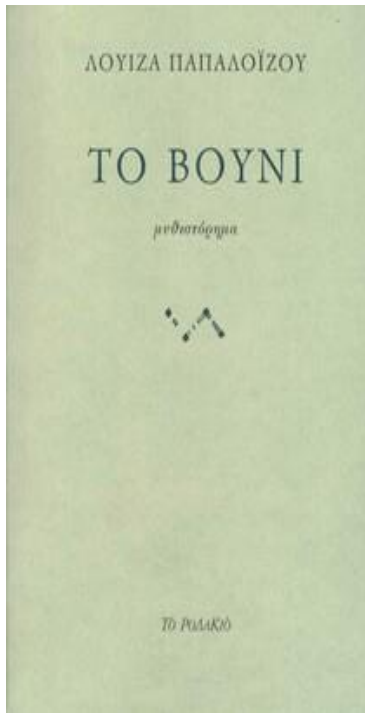
Iannis Pandazópulos

22. Panos Tsiros, *No és així?* Atenes: Mikrí Arktos, 2013. 96 pàgs.

Al seu llibre *No és així?* Panos Tsiros escriu històries familiars, quotidianes però també extravagants. En el seu segon recull de narracions recerca tot allò que gradualment rosega la quotidianitat de persones senzilles de la porta del costat. En el total de tretze narracions descriu vides insignificants i tedioses, sense transcendències, sense giravoltes. Viuen? Moren? Ningú no ho sap. Fins que un personatge del passat farà la seva aparició. Un visitant misteriós, la presència del qual transpassa les històries discretament i insinuant. El llibre destaca pel seu to personal, mentre que és cert que el període de la crisi econòmica que va turmentar el nostre país els darrers anys constituí una font d'inspiració per a l'autor. Defugint el verbalisme, el narrador ofereix al lector un relat vertebrat que té per herois i protagonistes persones que pretenen fugir de la realitat.

Iannis Pandazópulos

23. Luíza Papaloízu, *El munt*. Atenes: Rodakió, 2020. 480 pàgs.

La història de Xenís, de Kori i del suec es desenvolupa al voltant d'una muntanya en una contrada fronterera de Xipre.

La narració vertebrada dels fets que recorre la novel·la comença des dels principis de la dècada dels '70 per adreçar-se, amb moviment invers, als principis del segle passat – a l'entorn asfixiant de la Xipre muntanyenca, però també a les excavacions arqueològiques dels suecs a la muntanya durant l'època del domini britànic. De Londres fins a Nova York i des de Til·liria fins Falun, a Suècia, la novel·la para orella atenta als xiuxiueigs més íntims de l'existència – les segones veus, paràsites sota les primeres – per narrar la turmentada història del lloc, però també la història repetida del cor desarrelat del pit.

L'única continuïtat en el flux del temps que el llibre recorre és la muntanya mateixa, perquè senyoreja sobre terra ferma i mar.

Iannis Pandazópulos

Βίβιαν Στεργίου
Μηλε υγρό

ΠΟΛΙΣ

24. Vívian Stergiu. 2017. *Líquid blau*. Atenes: Polis. 272 pàgs.

Encara recordo la sorpresa que vaig sentir mentre xuclava les pàgines de *Líquid blau*, del primer i terriblement penetrant llibre de Vívian Stergiu que va circular en 2017. Abans que Grècia assimilés ben bé els tempestuosos anys de la crisi, Stergiu va trenar una desacomplexada *love letter* a l'Atenes de l'amor i de la decepció, de la inactivitat i de la insistència, del gris burgés però també dels matisos més intensos dins de les setze narracions independents que es llegeixen sense prendre alè. Més que res em va sorprendre la seva escriptura, encisadorament fresca, innovadorament *millennial*. Recenment, a la meua relectura, vaig prendre consciència que darrere de l'aproximació surreal de Stergiu i darrere dels herois –sovint antiherois– quotidians del seu debut es troba un sentimentalisme magistralment treballat, una fonda identificació humana de l'escriptora amb les històries invisibles que es desenvolupen al voltant nostre quotidianament. «El líquid blau són totes les coses», com escriu ella mateixa. «La vida és un enganxós líquid blau».

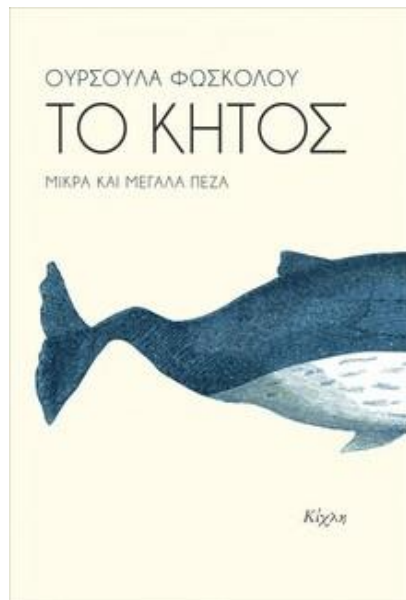
Nikos Evstathiu

25. Spiros Vgenís, *El temps del caribú*. Atenes: Andípodes, 2022. 120 pàgs.

Un mosaic urbà d'imatges fragmentàries del centre d'Atenes, constituït per petites i sòbries narracions que de vegades es coronen, però més sovint es mouen en el·lipsis i resten enlaire, és el primer llibre de Spiros Vgenis, *El temps del caribú*. Diàlegs a mig acabar, porrets i poliamor, grafiters i *voyeurs* es trenen en aquest relat fluent i autèntic de la ciutat que de vegades recorda poesia surrealista –Vgenis, d'altra banda, com a poeta començà aquesta particularitat i la conserva– i de vegades imatges esparses d'un documental urbà. Tal immediatesa construeix l'aproximació de l'escriptor, que conrea la impressió que comparteix la mateixa taula amb els seus herois inconformistes, que vagaregen sense objectiu per la ciutat, escoltant en primera persona les seues històries i relats. Una recent publicació corprenedora que ja ha impressionat i preveig que resistirà el pas del temps.

Nikos Evstathiou

26. Úrsula Foskolu, *El cetaci*. Atenes: Kikhli, 2016. 88 pàgs.

Un recull d'històries rares, sovint d'una sola pàgina, sempre magistralment treballades, que mariden de manera única la poesia amb la prosa i l'economia de l'escriptura amb l'encisadora destresa lingüística. Úrsula Foskolu s'ha arriscat molt amb la seva aproximació inconformista en *El cetaci*, però el resultat l'ha justificat amb escreix. Un llibre oníric ric en introspecció i nostàlgia, ple de sentimentalisme i emoció, d'encisadora bellesa però també de foscor que s'estén amb sigil, el debut de Foskolu aconsegueix crear una tensió terrible amb propostes mínimes, sense caure mai, tanmateix, en la trampa de la hipèrbole. Amb justícia s'endugué el Premi Nacional a l'Escriptor Novell de 2017, amb justícia va fer niu al cor de lectors de tota mena, de realistes i somiadors.

Nikos Evstathiou

27. Khristos Armando Guezos, *Perduda agulla*. Atenes: Metékhmio, 2021. 320 pàgs.

Tècnicament el que ha aconseguit el jove escriptor en la novel·la que va fer el seu nom conegut per al gran públic (ell mateix havia publicat ja un recull poètic premiat, una altra novel·la, un recull de narracions, un llibre per a nens i ha participat en antologies i edicions col·lectives) és molt difícil: tres estils literaris diferents, tres llengües diferents de narració en una saga familiar que s'estén des de l'Albània de principis del segle passat, fins la Grècia dels darrers temps de la transició i després a l'Amèrica d'avui. Especialment la segona part, on Guezos utilitza el parlar dialectal del seu lloc d'origen, Khimarra,¹ mostrant de manera excel·lent la seva musicalitat i el seu ritme, és quelcom realment notable per a les lletres gregues.

Aléxandros Diakossavas

28. Erofilí Kókali, *Lola Karambola*. Atenes: Erma, 2022. 208 pàgs.

La capacitat com a escriptora d'Erofilí Kokali l'havíem copsat ja amb els dos texts d'opinió que s'havien publicat fa temps a *LIFO*, de manera que l'alt nivell de la seva primera novel·la no ens ha sorprès en absolut. Exemple característic d'emersió de la nova literatura grega *queer*, *Lola Karambola* no constitueix només una presentació «educativa» en potència de la identitat trans a un gran públic lector que suposadament no està familiaritzat amb el tema, sinó també una corprenedora lectura que, com amb precisió va comentar Thodorís Andonópulos a la introducció de la presentació i entrevista amb l'escriptor, «amb immediatesa, vivor, però també amb perspicàcia marida prodigiosament l'element personal amb el polític, la vivència personal amb la ficció i l'humor espontani amb una realitat sovint dura».

Aléxandros Diakossavas

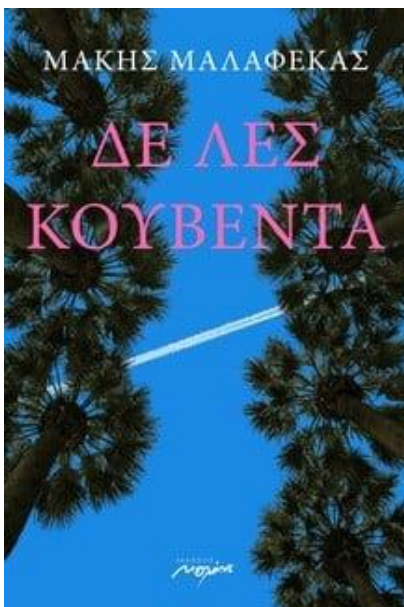
¹ En albanès Himarë, ciutat a l'Epir Nord, a l'anomenada «Riviera albanesa», districte d'Avlona (en albanès Vlorë). La població és majoritàriament hel·lenòfona.

29. Nikos A. Mandis, *Salvatge Acròpolis*. Atenes: Kastaniotis, 2013. 224 pàgs.

El món futurista, totalment pessimista que ha bastit Nikos A. Mandis en la seva novel·la, que es va publicar fa deu anys, és memorable no sols perquè el gènere de la ciència-ficció és, potser, dels més desvalorats en la literatura grega. L'Atenes del segle XXII és sens dubte una distòpia, els seus habitants es divideixen entre persones i infrapersones, però el «vaccí de la intel·ligència» sobre el qual Mandis va assentar la seva trama sembla avui encara més profètic. Quatre anys després, l'escriptor fou guardonat amb el Premi de la Fundació Kostas i Eleni Uranis de l'Acadèmia d'Atenes per la seva següent novel·la, *Els cecs*, que es va moure per sendes totalment distintes.

Aléxandros Diakossavas

30. Makis Malafekas, *No dius paraula*. Atenes: Melani, 2018. 266 pàgs.

La primera novel·la policíaca de Makis Malafekas, en la qual presenta Mikhalis Krokos, escriptor en embrió, que enmig d'una ona de calor torna a Grècia i es disposa a editar el seu llibre sobre el músic de jazz John Coltrane. A l'Atenes estiuenca de 2017 la Documenta eclipsa tots els esdeveniments culturals, també la publicació del seu llibre, i Mikhalis arriba a Atenes esperant un aparent fiasco. La ciutat el rep amb ona de calor i art contemporani, un rècord de turisme i derrapates, memoràndum i Air bnb, hackers il·luminats, taxistes paranoics o noies fatals, assassinats, segrests, i el robatori d'un quadre amb tots els secrets del món. Un escriptor perdut en el remolí de reflux de la seva època, en la ciutat equivocada, en l'estiu equivocat. Krokos ha continuat el seu vagareig pel món dels hipsters, dels turistes paràsits i dels alternatius també a Mesakti, a Icària, creant suspens per la cloenda de la trilogia.

M. Hulot